UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. XII. Solvuntur argumenta Hæreticorum, desumpta ex sacta scriptura,

urn:nbn:de:hbz:466:1-77185

Visual Library

dederat. Vidit omnino pius homo quid hoc sacramentum esset, & in quem usum esset institutum. Verùm
63. *invaluerat opinio de corporea carne.*

Demùm Erasmus in Epistola ad Conradum Pellicanum, Catholicæ veritati, de reali corporis Christi in Eucharistia præsentia, apertissimè favet, & ab ea se nullatenus unquam dimoveri potuisse testatur. *Ad id* (inquit) *negavi semper me posse animum inducere, præsertim cùm Evangelicæ atque Apostolicæ litteræ tam evidenter nominent corpus quod datur, & sanguinem qui effunditur.* Et infrà: *Si tibi persuasum est in synaxi nihil esse præter panem & vinum, ego membratim discerpi malim, quàm profiteri idem quod tu profiteris, & omnia perpeti malim, quàm tali flagitio contra meam conscientiam admisso, ex hac vita demigrare.*

Porrò Erasmus dubiæ fidei author creditur, & quem Catholicæ religionis amor non admodùm urgebat, ut in ejus defensionem vellet suam sententiam, suosq; sensus regere. Unde quidam acutè & lepidè, ad nomen Desiderii, quo Erasmus nuncupabatur, alludens, scripsit hos versus.

Quæritur, Erasmus dum sese vertit ad omnes:
Sit ne Romanus, sit ne Luthere tuus?
Cujus sit generis meritò dubitatur Erasmus.
Sed desiderium nullius esse puto.

Nihil ergo gratiæ tribuisse existimandus est: imò nimiùm hæreticis favit, quibus prolusisse videtur, ut verè quidam dixerit: *Vbi innuit Erasmus, irruit Lutherus*: alter verò, *Erasmum ova fovisse, Lutherum exclusisse*, affirmarit.

Articulus XI.

Vltimum argumentum realis præsentiæ corporis Christi in Eucharistia, ex recenti miraculo.

64. PRæter argumenta quæ fusè satis explicata sunt, aliud addi posset sumptum ex variis miraculis, quibus veritatem hujus sacramenti Deus sæpiùs confirmavit: Sed hæc quia vel notissima sunt, vel ea hæretici negant, & rident, statueram prætermittere. Verùm non possum præterire ingens illud miraculum, quod hîc in Gallis, dum hæc scriberem, contigit, & religionis causam prodidisse me putarem; nisi argumento uterer, quo Deus veritatem hujus sacramenti voluit comprobare, & quod velint nolint hæretici non negabunt, cùm in hujus fidem testes advocari possint, tum plurimi qui aderant, tum universæ Galliæ ad quas nedum incerta fama, sed & certissimum testimonium pervenit ex Epistola Episcopi Andegavensis. Res ita contigit. Est vicus in diœcesi Andegavensi, quem vulgò vocant *les Vlmes de Saint Florent*, propè Salmurium. Ibi die secundâ mensis Junii hujus anni 1668. quæ erat dies Sabbathi intra Octavam Corporis Christi, cùm ad Salutem decantandam omnes convenissent, dum à Parrocho hic versus elatâ voce inchoatur, *Verbum caro panem verum, &c.* visa est loco Hostiæ, integra species hominis. Advertit id statim Parrochus, & vocatis qui aderant, propiùs accedunt, adeò ut facilè & figura & lineamenta notari potuerint. Erat capillis subnigris, & ad humeros defluentibus, splendidâ facie, majestate supra humanam, instructis in modum crucis manibus, quarum sinistra dexteræ apposita erat, totumque corpus candidâ veste, & qualem Albam vocant, vestiebatur. Hæc ita per horæ quadrantem circumstantia sunt à Parrocho, & cæteris qui aderant, ad probandum miraculum propiùs accedentibus. Postea cœpit parva quædam nubes totam illam hominis speciem involvere, & abstrahere oculis subducere, ac demum nube paulatim in aëra abeunte, Hostia in propria figura, & eodem statu quo erat antea, remansit. Statim hujus nuntium delatum est ad Episcopum Andegavensem, qui in eum locum se contulit, ut hujus certior fieret, & Parrochi, aliorumque testium depositionibus exceptis, summâque adhibitâ gentiâ adhibitâ, hujus miraculi fidem fecit. Epistolâ Pastorali, quæ per Gallias delata, ubique sparsa est, ut jam planè insani esset hominis, non ita contigisse velle negare.

Nolui hoc miraculum præterire, quod nedum nostrâ ætate, sed & superiori mente quæ hæc scribo contigit, ne calumnientur hæretici nos miracula dubiæ fidei asserere, aut quod deterius, suppositia fingere. Sed præterea circumstantias temporis, quo hoc miraculum contigit, animadverti velim, quæ sanè probant Deum voluisse præsenti malo remedium adhibere: Etenim miraculum hoc contigit, cùm non multo ante vulgatus fuisset liber gallico idiomate scriptus contrà realem Christi præsentiam in Eucharistia, cujus elegantiâ plura ingenia commoveri potuissent; & sub eodem tempore, quo hæretici ad suam Synodum celebrandam convenirebant Salmurium, quod parvo intervallo, & duobus duntaxat leucis distat ab eo vico in quo miraculum contigit. Nisi hæretici tenebras amant, agnoscent veritatem hujus mysterii, quam Ecclesia defendit, quod Deus miraculis probat.

Articulus XII.

Solvuntur argumenta Hæreticorum, desumpta ex sacra Scriptura.

OBjiciunt primò hæretici verbalia Christi Joan. 6. ubi murmurantibus Capharnaitis quòd Christus dixisset, *Caro mea vere est cibus*. Respondet Christus: *Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam: verba quæ locutus sum vobis, Spiritus & vita sunt.* Quibus verbis corrigere videtur errorem Capharnaitarum, quibus Pharisæi existimabant carnem Christi realiter esse manducandam, monendo ipsos, spiritualiter tantùm, & solâ fide, ab eis esse sumendam. Hic est potissimum Zuinghli fundamentum, in libro de vera & falsa religione cap. de Eucharistia, ubi hoc argumentum, *murum aheneum, & adamantem infractum appellat.*

Verùm murus ille, non æneus, sed luteus, facilè potest everti: respondetur enim, ideò verba illa protulisse Christum, ut falsam imaginationem Capharnaitarum corrigeret: cùm enim existimarent, carnem Christi in propria specie & more communi edendam, mortuam scilicet & divisam in frustra, ut bubulæ carnes & vervecinæ edi solent; opus fuit ut Christus explicaret modum quo ipsum edi oporteret, nimirum non quidem, non tamen in propria specie cruenta, sed aliena; propter quod dixit, *Caro non prodest quidquam*, id est caro carnaliter accepta

sub forma carnis, eo pacto quo carnem animalium sumitis: sed *verba quæ locutus sum vobis Spiritus & vita sunt*, continent enim spiritualem hunc, vivificum, & reconditum sensum, quòd caro Filii hominis manducanda vobis erit, sumendo eam sub aliena specie, & tamen credendo eam veram Christi carnem esse. Vel ut explicat Cyrillus Alexandrinus lib. 4. in Joan. à cap. 14. ad 22. *Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam*: id est, caro mea, si esset purè caro humana, non prodesset, sed quia conjuncta est spiritui, id est, Verbo unita hypostaticè, proderit vobis. Eodem modo verba illa explicat Augustinus tract. 27. in Joan. ubi sic ait: *Caro non prodest quidquam, sed quomodo illi* (scilicet Capharnaitæ) *intellexerunt, carnem quippe sic intellexerunt, quomodo sucadavere dilaniatur, aut in macello venditur, non quomodo Spiritu vegetatur. Accedat Spiritus ad carnem, & prodest plurimùm, nam si caro non prodesset, Verbum caro non fieret.* Et paulò post: *Sicut illi intellexerunt carnem, non sic ego do ad manducandum carnem meam.* Non ergo adamantinum, sed vitreum est, illud hæreticorum fundamentum, ut enim ejusdem Augustini verbis utar serm. 11. de verbis Apostoli: *Lucet quidem vanitate, sed frangitur veritate.*

68. Objiciunt secundò hæretici: Apostolus 1. ad Corinth. 10. & 11. appellat Eucharistiam panem: Ergo non est corpus Christi. Item hæc verba Marci 14. *Non bibam amodo de hoc genimine vitis, donec bibam illud novum in regno Dei*, dicta sunt à Christo, post consecrationem calicis: Ergo est adhuc vinum post consecrationem.

69. Respondeo Eucharistiam, licèt sit corpus & sanguis Christi, panem & vinum interdum in Scriptura appellari. Primò quia facta est conversio panis in Corpus Christi, & vini in sanguinem: Scriptura verò solet eum terminum qui per cõversionem existit, appellare nomine termini seu rei ex qua facta est conversio. Sic Genes. 2. Eva vocatur os, quia ex osse per conversionem facta erat. Et Exodi 7. serpens factus ex conversione virgæ Moysis, vocatur virga. Item Joan. 2. vinum factum ex conversione aquæ, vocatur aqua. Secundò, quia Eucharistia retinet similitudinem & accidentia panis & vini, vocari potest panis & vinum; ut in Scriptura Genes. 18. & Actuum 1. Angeli qui habebant exteriùs speciem hominis, vocantur viri. Tertiò, cibus in Scriptura vocatur panis, unde cùm caro Christi in Eucharistia, sit verus animæ cibus, ipso attestante Joan. 6. *Caro mea verè est cibus*, non mirum quòd illa interdum nomine panis designetur, sicut & sanguis nomine vini. Per quod patet ad locum Marci maximè quia verè species vini sub quibus continebatur sanguis Christi, erant ex vitis genimine.

70. Objcit tertiò Molinæus in Clypeo fidei parte 2. sect. 25. & sequentibus, primæ editionis: Ex Evangelio constat, Christum accepisse panem, & benedixisse, fregisse, ac dedisse Discipulis suis, dicendo, *Hoc est Corpus meum*: Ergo id quod Christus dabat Discipulis, erat panis simul & Corpus Christi; panis quidem realiter, id est significativè: alioquin enim (inquit) falla erit illa pars narrationis, quâ dicit Evangelista, Christum panem accepisse, fregisse, & dedisse.

71. Confirmat hoc argumentum primò, quia cùm Christus dicens, *hoc est corpus meum*, addiderit, teste Paulo 1. ad Corinth. 11. *quod pro vobis frangitur*, corpus Christi non est in Eucharistia, nisi eo modo quo frangitur: Sed frangitur in Eucharistia tantùm significativè, non verò realiter: Ergo non est in Eucharistia realiter, sed tantùm significativè.

72. Confirmat secundò: Verba illa Christi, *Hoc est corpus meum*, sunt sacramentalia, quandoquidem Christus ea proferendo, sacramentum instituit: Sed sacramentum est in genere signi: Ergo (inquit Molinæus) non nisi de signo sui corporis locutus est Christus, signoque tribuit nomen rei significatæ.

73. Ad objectionem respondeo, concesso Antecedente, negando Consequentiam: veritas enim narrationis Evangelistæ, requirit ut id quod Christus dedit Discipulis, fuerit verè panis & corpus Christi, non quidem simul, sed successivè: panis ante consecrationem, & corpus Christi post consecrationem, juxta illud Ambrosii lib. 4. de Sacrament. cap. 5. *Antequam consecretur, panis est: ubi autem Christi verba accesserint, Corpus est Christi. Denique audi dicentem, Accipite & edite ex eo omnes: Hoc est corpus meum.* Sicut ergo Christus in Cana Galilææ, aquam in vinum vertens, poterat, amphoram aquæ plenam manibus tenens, dicere, *Hoc est vinum*, & eodem instanti quo hæc verba absolvebat, aquam in vinum vertere, eo quòd significatio nominis demonstrativi *Hoc*, & veritas propositionis practicæ & factivæ sui objecti, metienda sit ex instanti quo absolvitur: ita similiter, ob eandem rationem, hæc propositio Christi, panem præ manibus tenentis, ac dicentis, *Hoc est corpus meum*, veriſſima fuit; quia cùm esset practica, & factiva ejus rei quam significabat, ad ejus veritatem sufficiebat, quòd in fine illius, hoc quod Christus demonstrabat, scilicet panis, in corpus Christi per transubstantiationem transisse.

74. Ad confirmationem dicendum, illud ab Apostolo additum, *quod pro vobis frangitur*, intelligendum esse de Christi passione, quæ significatur per verbum de præsenti, quia quando Christus illa verba consecrationis protulit, erat proximè futura, & moraliter præsens, ut Beza ple in eundem locum Apostoli exponit. Quapropter vulgata nostra vertit præsens κλώμενον, per futurum, *tradetur*. Et ita falsum est assumptum Molinæi, nempe Christi corpus non esse in sacramento, nisi eo modo quo in eo frangitur, cùm sermo ibi non sit de fractione quæ erat in sacramento, sed quæ brevi futura erat in cruce & passione, in qua licèt ossibus parcitum sit, juxta illud: *Os non comminuetis ex eo*; caro tamen Christi concisa, fracta, & delacerata fuit. Addo quod, corpus Christi, ut est panis Eucharisticus, aliquo modo frangitur, non quidem secundùm se, seu ratione sui, ita ut pars à parte divellatur, sed ratione specierum, quæ cùm sint illius involucrum, ut accidentia sunt involucrum subſtantiarum; quod speciebus contingit, dicitur corpori Christi contingere: unde sicut subſtantia dicitur visibilis per accidens, ratione suorum accidentium; ita quando franguntur species, dicitur corpus ipsum frangi, denominativè à speciebus fractis.

75. Ad secundam confirmationem, concesso Antecedente, nego Consequentiam: ex eo enim quòd verba illa Christi, *Hoc est corpus meum*, sint sacramentalia, non rectè colligitur illa duntaxat corpus Christi significare, quin potiùs oppositum inferendum est. verba enim sacramentalia, cùm sint practica, sive effectiva illius quod significant; sicut verba Baptismi: *Ego te baptizo*, verè abluunt; ita verba Eucharistiæ, *Hoc est corpus meum*,

meum, efficiunt corpus Christi verè & realiter esse sub speciebus.

76. Objiciunt quartò hæretici: Apostolus 1. ad Corinth. 10. sic ait: *Patres nostri omnes eandem escam spiritalem manducaverunt, & eundem potum spiritalem biberunt*: Atqui non manducaverunt carnem Christi, nisi solâ fide, aut in figura: Ergo neque nos aliter eam quàm in figura vel per fidem manducamus.

77. Respondeo Apostolum non dicere, quòd Judæi manducaverint eandem escam nobiscum, sed quòd omnes eandem inter se escam manducaverunt, quia omnes tam boni quàm mali Manna manducaverunt, mare transierunt &c. Quòd si D. Augustinus interdum dicat, Patres antiquos eandem nobiscum escam manducasse, id debet intelligi de eadem esca, non quoad rem ipsam, sed quoad significationem, quatenus scilicet corpus quod re ipsa suscipimus in hoc sacramento, figurabatur per Manna & Agnum paschalem, ideòque unum quid dici poterant, modo quo figura & figuratum, imago & res repræsentata per illam, ad modum unius se habent. Quod verò hæc sit Augustini mens, apertè colligitur ex his quæ scribit lib. 2. contra litteras Petiliani cap. 37. ubi sic habet: *Aliud est pascha quod illi (scilicet Judæi) in ove celebrarunt, aliud autem quod nos in corpore & sanguine Domini accipimus.* Ubi Agno paschali opponit corpus Domini quod sumimus in Eucharistia; quod non faceret, si per corpus Domini, intelligeret tantùm figuram corporis Christi, cùm etiam Agnus paschalis hoc haberet, imò expressiùs quàm panis materialis corpus Domini significaret, ut suprà art. 5. exponendo rationem D. Thomæ ostensum est.

78. Objiciunt quintò: Memoria est tantùm rerum absentium & præteritarum, non verò præsentium: Sed Eucharistia est commemoratio Christi, juxta illud Lucæ 22. *Hoc facite in meam commemorationem*: Ergo Christus non est in ea realiter præsens.

79. Respondeo primò, negando Majorem: memoria enim potest esse rei præsentis, si illa sit occulta: nam licèt Deus secundùm essentiam ubique realiter præsens sit, quia tamen talis præsentia est occulta, Scriptura jubet nos ubique Dei memores esse: unde quòd Eucharistia sumatur in Christi commemorationem, non excludit realem ejus præsentiam in hoc sacramento, sed tantùm innuit eam esse occultam.

80. Respondeo secundò, Eucharistiam non esse commemorationem Christi simpliciter & præcisè, sed Christi patientis & morientis, juxta illud 1. ad Corinth. 11. *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat*: passio autem & mors Christi jam præterierunt, unde potest earum memoria fieri in Eucharistia, licèt Christus ibi realiter & substantialiter existat.

81. Objiciunt sextò: In multis Scripturæ locis verbum *Est*, sumitur pro significat, ut cùm 1. ad Corinth. 10. dicitur: *Petra erat Christus*, & cùm in Evangelio Christus de se dicebat, *Ego sum vitis vera, Ego sum ostium.* Item Exodi 12. agnus qui à Judæis immolabatur, vocatur *Phase*, id est transitus, & ad Galatas 4. duo filii Abrahæ, esse duo testamenta dicuntur. Quidni ergo hæc verba Christi, *Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus*, in eodem sensu metaphorico, non licebit usurpare, eaque figura & repræsentatione corporis & sanguinis Christi interpretari?

A Respondeo primò, quòd si hic disceptetur, probaret non solùm licere hæreticis dicere cum impropriè usurpare, sed etiam ista: *Ego & Pater unum sumus. Hi tres unum sunt.* Verbum enim *Est.* Hæc enim verba non magis exprimerent consubstantialitatem Filii cum Patre & unitatè naturæ divinæ in tribus personis, quam ista, *Hoc est corpus meum*, realem existentiam corporis Christi, sub speciebus panis: unde si verba tropis & figuris exposita sunt, cur non alia? Vel si in aliis proprietas retinenda est, cur non etiam & in istis? Unde egregiè Augustinus B lib. 3. de doctrina Christiana: *Si animum occupavit alicujus erroris opinio, quidquid asserunt Scripturæ, figuratum arbitrantur.* Rectè etiam Sacramentarius verba ista Irenæi lib. 4. adversus hæreses cap. 35. adaptari posse: *Coguntur hi tales ipsos typos typorum, & imagines imaginum admirantes, nunquam figere animum suum in uno & vero Deo*: ve ut loquitur Feüardentius ejus Commentator in cap. 12. lib. 2. *Umbris & metonymiis inhiantes Corporis Christi usu excidunt. Similes Æ. ipsum panem quidem reliquit, in umbram autem aquæ fecit, & perdidit escam*; ut eodem cap. 12. lib. 3. Irenæus ait. Hoc eodem apologo utitur Ephrem contra Cerdonianos: *Contigit (inquit) illis quod in proverbium, qui umbræ intentus non cernit cum habebat in ore, & in aquam intuens, & majorem umbram aquæ esse putans, quàm cibum quem in ore habebat amisit. Sic hi, cùm viam reperirent, & umbram assequi nitentes suspicione eorum obortam, non solùm cibum, quem ipsorum, ut ita dicam, erat ex Deo donatus, amiserunt, sed etiam pernicies sibi ipsis attraxerunt.*

Respondeo secundò, concesso antecedente, negando consequentiam & paritatem: nam aliis locis Scripturæ, in quibus signum nomen rei significatæ gerit, additur aliquod subjectum, vel prædicatum, ex quo allegoricus sensus manifestè deprehenditur: immediatè enim quam Paulus diceret, *Petra autem erat Christus*, dixerat loquens de Hebræis, *Bibebant autem spiritali consequente eos petra*, proindeque tota erat de petra spirituali, & de ejus signo similitudine quando Christus dixit se esse vitem, vel ostium, determinavit ibi se loqui de vite & ostio spiritualibus, ut ex antecedentibus & consequentibus apertè colligitur. Item Exodi 12. non absolutè enuntiatur de ipso agno, quòd sit phase, sed de ipsa ceremonia ejus agni, quòd sit religio transitûs, id est ceremonia quâ repræsentatur transitus enim legitur, *Hæc est religio phase.* Denique apertè Apostolus duorum filiorum Abrahæ nativitates, allegoricè duo testamenta interpretatus, subdit enim: *Quæ sunt per allegoriam dicta.* Atverò in nostro casu, planè oppositum contingit, verba enim quæ Christus adjunxit prædicato subjecto corporis & sanguinis, dicens *quod pro vobis tradetur, vel tradetur: Quod pro vobis effunditur, vel effundetur*, repugnant metaphoræ, vel allegoriæ: quidquid quod traditum fuit, vel effusum, non erat solùm figura corporis & sanguinis Christi.

Instant Calvinistæ: Christus Lucæ 22. & 1. ad Corinth. 11. refertur dixisse: *Hic calix est novum testamentum*, seu fœdus in sanguine meo: At quod est in calice, non est testamentum & fœdus, nisi metaphoricè: Ergo verba quæ Christus adjunxit prædicato sui sanguinis, non repugnant metaphoræ, vel allegoriæ, sed potiùs eam innuunt.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem

rem : vox enim testamenti secundùm communem & usitatum modum loquendi, dupliciter sumitur. Primò pro voluntate testatoris & hoc modo usurpatur à Matthæo, cùm dicit, *Hic est sanguis novi testamenti.* Secundò, pro instrumento authentico quo declaratur voluntas testatoris, & hoc modo sumitur à Luca & Paulo dicentibus: *Hic calix novum testamentum est in meo sanguine*, ita ut sensum faciat hæc propositio: Hic calix est instrumentum authenticum meæ voluntatis, consistens in meo sanguine. Vel sanguis meus contentus in hoc calice, est instrumentum vi cujus ex voluntate mea fideles habent jus ad percipiendam cœlestem hereditatem: unde falsum est sanguinem Christi qui est in calice, non posse dici testamentum & fœdus in proprio acceptione testamenti.

86. Addo quod, testamentum & fœdus in Scriptura, & lingua Hebraica, quâ Christus utebatur, dicuntur esse hostia, seu victima cæsa in confirmationem reconciliationis & concordiæ: Sed Christi sanguis in calice, est victima cæsa, seu pars victimæ cæsæ pro reconciliatione generis humani: Ergo propriè testamentum seu fœdus dici potest. De quo videri potest Maldonatus in versum 28. capitis 26. Matthæi.

87. Dici etiam potest cum Cardinali Perronio lib. 1. de Euchar. cap. 36. quòd phrasi usitatâ Hebræis, sacrificium pro fœdere, vocatur fœdus, sicut sacrificium pro peccato, appellatur peccatum; unde Oseæ 4. Sacerdotes comedere peccata populi dicuntur, id est victimas oblatas pro peccatis populi: unde cùm Christi sanguis positus in calice, sit victima pro peccatis nostris, phrasi usitatâ Scripturæ, & propriâ, fœdus & testamentum novum dici potest.

88. Objiciunt septimò Calvinistæ: Christus variis locis Evangelii significat se non futurum in terra, post gloriosam ascensionem suam; ut cùm Joan. 6. Discipulis murmurantibus, quod pretium unguenti in caput ejus effusi à Magdalena, non esset potiùs datum pauperibus, dixit: *Pauperes semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis*? At si Christus esset realiter & substantialiter præsens in Eucharistia, post gloriosam ascensionem suam, adhuc remaneret in terra: Ergo non est realiter & substantialiter præsens in Eucharistia.

Addit Calvinus lib 4. instit. cap. 17. §. 27. *Scriptura testatur Christum, quod attinet ad naturam humanam, ascendisse in cælum, ibique mansurum usque ad diem judicii, & tunc demum, & non ante, ad inferiora hæc loca rediturum: non igitur verum est, eum sæpe descendere, ut Papistæ volunt.*

89. Hoc argumentum videtur Adversariis insolubile, unde perpetuò clamant nos destruere unum articulum Symboli, nempe ascensionem Christi in cælum, ejusque in cælo permanentiam usque ad diem judicii. Verùm hæc facilè diffiantur, Christus enim verbis quæ dixit ad Discipulos de effusione unguenti murmurantes, significare tantùm voluit, quòd non erat futurus in terra, post gloriosam ascensionem suam, præsentiâ ordinariâ & familiari, in qua ei convenirent obsequia effusionis unguenti, aut similia: hoc verò non excludit, quòd præsens sit in terra, aliâ præsentiâ, sed miraculosâ & supernaturali. Sicut cùm Lucæ 24. apparuit in cænaculo Discipulis, verè tunc cum illis erat, & nihilominus dixit illis: *Hæc sunt verba quæ locutus sum vobis, cùm adhuc essem vobiscum*; quia nimirum tunc erat quidem realiter cum illis, sed præsentiâ miraculosâ & supernaturali, antea verò fuerat cum illis præsentiâ ordinariâ & familiari. Quòd autem de præsentia ista, verba suprà dicta Christi ad Discipulos intelligenda sint, ex eo patet, quòd Christus ibi loquatur de præsentia quâ habemus nobiscum pauperes; id enim requirit antithesis: *Pauperes semper habebitis, me autem non semper habebitis*: id est eo modo quo habetis pauperes, hoc est, visibiliter & humano modo conversantem.

Ad illud quod subdit Calvinus, respondeo 90. realem Christi in Eucharistia præsentiam, cum mysterio ascensionis ejus in cælum, & perpetuam ejus usque ad diem judicii in cælo permanentiam, nequaquam pugnare; non enim debet cælum deserere, aut descendere motu locali, ut fiat præsens in Eucharistia; nec repugnat illum simul esse circumscriptivè & modo connaturali in cælo, & sacramentaliter, ac modo supernaturali & miraculoso in Eucharistja, ut fusiùs infrà declarabitur.

ARTICULUS XIII.

Solvuntur objectiones Calvinistarum ex Patribus.

PLurima objiciunt Calviniste Patrum testimonia, ad probandum Eucharistiam esse tantùm figuram corporis Christi, illudq; solùm per fidem spiritualiter à fidelibus manducari; sed difficiliora tantùm & obscuriora hîc adducemus, & exponemus; alia verò apud Cardinalem Perronium lib. 2. de Eucharistia videri poterunt.

Objiciunt ergo primò Hæretici: SS. Patres 91. nonnunquam vocant Eucharistiam, signum corporis, antitypum, figuram, & repræsentationem Christi: ut patet ex Tertulliano lib. 1. contra Marcionem, paulò ante medium, ubi hæc scribit: *Sed ille usque nunc nec aquam reprobavit Creatoris, quâ suos abluit, nec oleum quo suos ungit, nec mellis & lactis societatem, quo suos infantat, nec panem in quo corpus suum repræsentat.* Et libro 4. cap. 40. explicans illa verba Christi, *Hoc est corpus meum*; sic ait: *Acceptum panem, & distributum Discipulis, corpus suum fecit dicendo, Hoc est corpus meum, id est figura corporis mei.* Similiter Maximus in annotationibus libri de Ecclesiastica hierarchia, in cap. 3. dicit: Dona in altari perfecta, id est Eucharistiæ, symbola sunt, at non veritas: σύμβολα ταῦτα καὶ οὐκ ἀλήθεια. Item S. Ambrosius lib. 1. de officiis cap. 48. asserit Christum hîc offerri in imagine, in cælo in veritate. Demùm S. Augustinus in enarratione Psalmi 3. in principio dicit: *Christus adhibuit Iudam ad conviviuvi, in quo corporis & sanguinis sui figuram commendavit, & tradidit Discipulis.* Et libro contra Adimantum cap. 12. *Non dubitavit* (inquit) *Dominus dicere, hoc est corpus meum, cùm signum daret corporis sui.*

Ad hæc omnia testimonia responderi potest 92. primò generali solutione, Patres quidem vocare interdum Eucharistiam, figuram, signum, & antitypum Corporis Christi, vel secundùm species solas, & symbola externa, quæ sunt signa Corporis Christi, non vacua, sed plena resignificatâ, sicut pastillus significat carnes quas continet: vel etiam secundùm totum constitutum ex corpore & speciebus, quòd est signum corporis